

Ma még kiálló drótokkal, keresztbefektetett deszkákkal kell megbirkóznia a látogatónak, aki a Népstadion egyik, 36 méter magas pilonján áll. Főfelügyelők Erdemes megmászni a véget érni nem akaró lépcsőket: a látvány, ami a néző szeme elé tárul, monumentális és megkapó. Erős Imre főmérnök szétjárja két karját, úgy mutat körül bődalmán: műszaki szakemberek légiójának segítségével hozta létre a lehetetlent nem ismerő emberi akarat.

A látvány szépsége röpi a fantáziát. Szinte látjuk a sporteseményre váró lelkes tömeget, a szurkolók sok tízezres táborát. Színes sálakat lobogtat a tavaszi szél, az ünneplő tömeg vidám moraja felhátszik ide, a lelátó legmagasabb pontjára. Nyüzsgő, eleven élet, a nagyváros dolgozóinak ünnepnapja tárul elének. Meghatott és büszke arcok: mindez a miénk, mi teremtettük, mi élvezzük...

Csupán egy pillanatra tart ez a kis jövőbemérés. A jelen feladata ismerkedés a stadion-építkezéssel. Hatalmas tartópillér egy-egy ilyen pilon, 18-at emeltek magasba, hogy hordják az egész építmény súlyát. Belsőjükből lépcsőházaknak, büféknek, raktáraknak adnak helyet. Ötven sor üőhely metszi körbe a pilonok belsejét. A szürke vasbeton egyhangúságát sárgára lakkozott üőhelyek szakítják meg; ezrével készülnek a stadion asztalosműhelyében.

43 MŰSZAKI ÉS 55 GÉP

Szívemlegető büszkeség tölti el a látogatót: lám, már idáig jutottunk. A százezer főre tervezett hatalmas sportlétesítmény háromnegyedrészre 1953 április 4-re elkészül. Alig néhány hónap — és 78.000 dolgozó ünneplhet ebben az óriási arénában felszabadulásunk nyolcadik évfordulójának boldog ünnepét, együtt az egész országgal. Az építkezés befejezésének határideje ugyan 1953. utolsó napja lenne, de a párt azt kérte a stadion építőtől, hogy a munkát április 4-re végezzék el. Ezért nem ismernek akadályt az építők — ezért lesz stadionunk április 4-re.

A stadion építőit összekovácsolta a közös munka gondja, öröme. Csak 1950 augusztusától számítják az építők azt a munkát, amiről beszélni érdemes. Két évvel előbb fogtak ugyan hozzá, de a munkának ez a szakasza vontatottan, lassan haladt. Hogy miért?

Erős főmérnök, a nagy építkezés vezetője adja meg erre a választ. A stadion építkezése a világon eddig egyedülálló szerkezet: *ilyen statikájú és szerkezetű építkezés eddig soha nem volt.* Vonatkozik ez elsősorban az óriási méretű vasbeton-előregyártásra. A stadion konstrukciója előregyártott elemekből készül. Ezeket a helyszíni munkálatokkal egyszerre készítik el s készen kerülnek az építés helyére. 20.000 köbméter előregyártott vasbetonszerkezet mellett 40.000 köbméter helyszíni kivitelezésben készült vasbetont használtak fel a munka során. Össze kellett hangolni a két végső munkafolyamatot. A régi, kisszámú műszaki gárda nem tudott a munkák között előálló nehézségekkel megbirkózni. Ma megháromszorozódott munkáétszámmal 43 műszaki értelmiségi vezeti az építkezést, küzdi le együttes erővel a nehézségeket.

Merészen ívelnek magasba a pilonok oldalai, köből faragott rozetták díszítik a szürke vasbetont. Lebegő hídra kell gondolni a ferdén kifelé szélesedő pilonok tövében. Erős főmérnök helyesen mosolyog a megállapításon.

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Fehér Rózsa*

Cím: **EMBEREK ÉS GÉPEK**

A NÉPSTADION ÉPÍTÉSÉNÉL

Forrás: *Mag. Szovjet*

1952. 1. 18.

— Hídépítő munka ez, még hozzá nehéz hídépítő munka. Hősies erőfeszítéseket kíván valamennyi dolgozótól építő, mint a hidak hőseitől. Meg kell birkóznunk a kánikulai nappal, az őszi esővel, széllel, a téli faggal, de a főzsgárda, hasonlóan a hídépítőkhöz, mint egy acélmag, vonzza maga köré Lachner Lajos igazgató vezetésével az újonnan jötteket. És segíti, lendíti azokat is a munkára — itt főleg nőkre gondoltok —, akik pár héttel ezelőtt még a konyha rabságára voltak kárhoztathatók, vagy más területen dolgoztak.

Szép szál fiatalember kerül elő, *Szigeti István*, a stadion építkezésének főgépésze. Az ő gondja a munka termelékenységének fokozása; a terv teljesítése és túlteljesítése. Széltől, naptól szerzett arcát mosolytényé világítja, mikor a gépeiről beszél. Ő a stadion építkezésén dolgozó 55 gép gazdája. Ugy beszél a gépeiről, ahogy legkedvesebb hozzátartozóiról szokott az ember.

— Négy olyan toronydarunk van, mint az — mutat fel a 36 méter magas pilon fölé hajló daruóriásra. — Negyven ember helyett dolgozik, eggyellen gépszt vezetésével. Öntőtorony, kisvasúti mozdonyok, transzportörök serege kíméli az emberi erőt, segíti a munkánkat. Hogy a két bukóbikáról ne is beszéljek — teszi hozzá.

A LEGKIEMLEKEDŐBB ÚJÍTÁS

A két bukóbikával munka közben ismerkedünk meg. Huszonhat tonnas előregyártott vasbeton-alkatrész emelnek éppen helyüként a magasba, hogy pontosan a helyére tegyék, a 36 méteres pilon peremére.

Különös formájú óriásszörnyek képtel idézük a valószínűtlen alakú emelő-bukóbikák.

— Újítás ez is! A stadion műszaki értelmiségének egyik legkiemelkedőbb újítása — büszkélkedik Szigeti főgépész.

Épülő országunk több helyén, Inotán, Kazincbarcikán alkalmaztak eddig emelőbikákat, nagyfelületű előregyártott épületelemek mozgatására. Temérdek pénzbe kerül egy ilyen bika, százezreket kellett befektetni a nép államának. A stadion nagytrösztje, Erős főmérnök vezetésével összeült. *Gulyás Rezső* főépítészvezető, *Kercsmár György* termelési csoportvezető, *Lados István* főmunkavezető, *Harkácsi Gábor*, az építkezés legfiatalabb mérnöke és *Gleviczki* építészvezető bizony sokat tanakodtak, számolgattak, amíg ki-sütötték a kábeldaru bukóbikaként való felhasználásának lehetőségét. Ott álltak valamennyien, mikor az első 26 tonnás előregyártott elem az általuk konstruált emelő-bukóbikával a magasba emelkedett. Szívso-

Osztályozás

Tárgy: *796:725.85*

Hely: *1952*

Idő: *1952*

Személy: *1952*

Helyszám: *1952*

rongva várták, rendben megy-e minden, sikerül-e elképzelésüket megvalósítani.

— Most! — kiáltotta el magát valaki, mikor a hatalmas vasbetonalkatrész lebegve közeledett rendelkezési helyéhez. A bukóbika centiméternyi pontossággal, szinte gyengéden behelyezte az épütelemet. Sikerrült!

Erős főmérnök az építésvezetői irodába invitál és maga köré mutat. Ilyen munkatársakkal nincs lehetetlenség!

A KIROV-STADION MÁSA

Vörös Imre főépítészvezető-helyettes november 7-én vállalásával ennek a hétnek a hőse. Vörös nem kevesebbet vállalt, mint azt, hogy november 10-ig a gondjaira bízott tíz pilon összes betonozási munkálatait befejezi. *Vörös Imrének* hétfőn szabadságra kellett volna mennie. Nem ment.

— Csak ha becsülettel teljesítettem, amit elvállaltam, akkor tudok nyugodtan pihenni — mondja határozottan. — Ha az időjárás segítségünkre lesz és az éjszakai műszakot is teljesen kihasználjuk, meg lehet csinálni!

Különös hangulata van ennek a kis munka- és építésvezetői irodának. Mintha már jártunk volna itt, mintha a fiatal Harkácsi mérnök, a piros-

arcú *Lados* főmunkavezető, *Kercsmár* és *Gulyás* technikusok régi ismerőseink lennének. Szovjet regényekben találkoztunk már velük, onnan ismerjük őket. Ez az építési iroda hangulatában a szovjet pionírok, a szovjet városépítők sokszor megénekelte hősi munkáját idézi.

Szigeti főgépészre a téli építkezés során nagy feladat vár! 32-ről 55-re szaporodott a gondjaira bízott gépek száma. Gőzfejlesztő lokomobilok, hőlégbefúvók, kavics- és vízmelegítők, dobkályhák és kokszkályhák biztosítják a téli építkezéshez szükséges hőmérsékletet. Felkészültek a várható fagyra. A fagyos napokban a betonozás egyrészét elektrobetonnal végzik, hogy az építkezés percnyi fennakadást se szenvedjen.

A fiatal *Harkácsi mérnök* is tíz pilon gazdája. Október 10-ig vállalta pilonjain a falazási munka befejezését. Komoly, nagy vállalás volt, becsülettel el is végezte. Most arról beszél, mit köszönhetnek a stadion építői a szovjet népnek.

— Az élenjáró szovjet építészet nyomán születtek meg a Népstadion tervei. A tervezők tanulmányozták a moszkvai és a leningrádi Kirov-Stadiont, mielőtt ehhez a hatalmas munkához fogtak. Tőlük tanultuk meg azt is, milyen fontos a gépek kihasználása. A stadionépítés műszaki értelmisége értekezleten beszélte meg a XIX. kongresszuson elhangzott Malenkov-beszédnek az építőiparra vonatkozó részét, mely a termelékenység fokozásának legfőbb eszközeit: a gének kihasználását jelölte meg. Barátaink, segítőtársaink a gépek — mondja és hangjából a gépek iránti szeretet cseng. A toronydarukért lelkesedik, a bukóbikáért — amelynek létrehozásában szerzőtárs —

valamennyi gépért itt, az épületen.

— Legalább egy évvel gyorsítják meg munkánkat ezek a gépek! És kímélik az emberi erőt, könnyítik az épületen dolgozók életét. Gép-barátaink nélkül a stadiont sem tudnánk április 4-re elkészíteni...

KAPUNYITÁS: ÁPRILIS 4-én!

Az építkezésen ez év januárjától szeptemberig a termelékenység közel 60 százalékkal emelkedett. A gépek kihasználása szeptemberben 74 százalékos volt. A Malenkov-beszéd hatására a gépkihhasználást még fokozni szeretnék a stadion építői.

Fiatal és öreg, mérnök és gépmunkás, betonkeverő és lakatos egyforma lelkesedéssel dolgozik a közös, nagy célért. Ez a nehéz harcokban összekovácsolódott gárda minden nehézséget legyűr, hogy sorozatos munkahőstetteikkel beváltsa ígéretét — hogy felszabadulásunk nyolcadik, boldog évfordulójára megnyíljanak büszke tervlétesítményünk: a Népstadion kapui.

Fehér Rózsa